

Sygn. akt II S 151/16

POSTANOWIENIE

Dnia 6 września 2016 roku

Sąd Okręgowy w Krakowie II Wydział Cywilny – Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Weronika Oklejak

Sędziowie: SSO Krystyna Dobrowolska

SSO Grzegorz Buła (sprawozdawca)

po rozpoznaniu w dniu 6 września 2016 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi M. S.

przy uczestnictwie S. P. – Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Miechowie oraz Skarbu Państwa-Prezesa Sądu Rejonowego w Miechowie

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy egzekucyjnej bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie egzekucyjnej toczącej się przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym w Miechowie S. P., sygnatura akt KM 867/12

postanawia:

I. stwierdzić przewlekłość postępowania egzekucyjnego w sprawie o sygnaturze akt KM 867/12 prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Miechowie S. P.;

II. przyznać od Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Miechowie S. P. na rzecz skarżącego M. S. kwotę 5000 zł (pięć tysięcy złotych);

III. oddalić skargę w pozostałym zakresie;

IV. nakazać zwrot ze środków budżetowych Sądu Okręgowego w Krakowie na rzecz skarżącego M. S. kwoty 100 (sto) złotych uiszczonych jako opłata sądowa od niniejszej skargi.

SSO Grzegorz Buła SSO Weronika Oklejak SSO Krystyna Dobrowolska

UZASADNIENIE

Skarżący M. S. wniósł skargę na przewlekłość postępowania w sprawie toczącej się przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym w Miechowie S. P., o sygn. akt KM 867/12. Skarga ta została wniesiona w dniu 18 maja 2016 roku, poprzez żądanie ponownego zarejestrowania skargi z dnia 22 marca 2016 roku (sygn. II S 88/16), odrzuconej z przyczyn formalnych. Skarżący domagał się stwierdzenia przewlekłości postępowania egzekucyjnego o sygn. KM 867/12 oraz przyznania na jego rzecz od Komornika kwoty 20.000zł tytułem rekompensaty z powodu przewlekłości. W uzasadnieniu skarżący wskazał, że wniosek egzekucyjny w sprawie KM 867/12 złożył w dniu 8 września 2012 roku, a do dnia wniesienia skargi sprawa nie została zakończona. Podniósł, że przez ten okres Komornik nie dokonał jakichkolwiek czynności egzekucyjnych, pomimo tego iż dłużniczka uzyskuje stałe świadczenia emerytalno-rentowe, a wierzyciel żądał także wszczęcia egzekucji z nieruchomości. Skarżący szczególnie podkreślał dwuletni okres bezczynności, jaki zaistniał po przedłożeniu przez niego Komornikowi wyroku sądowego stwierdzającego

bezskuteczność wobec wierzyciela czynności prawnej dłużnika, polegającej na darowiźnie nieruchomości na rzecz córki, z którym związany był wniosek o wszczęcie egzekucji z tej nieruchomości.

W odpowiedzi na skargę (dołączonej do akt KM 867/12) Komornik wniósł o jej oddalenie, podnosząc iż aktualnie postępowanie w tej sprawie zostało zakończone wobec wyegzekwowania całej dochodzonej należności, a nadto stwierdzając, iż przyczyną długotrwałości tego postępowania była pasywność wierzyciela oraz niemożność prowadzenia egzekucji z nieruchomości z uwagi na ujawnienie w księdze wieczystej jako właścicieli innych osób, niż objęte tytułem wykonawczym i wyrokiem stwierdzającym bezskuteczność czynności prawnej dłużnika.

Swój udział w postępowaniu zgłosił także Prezes Sądu Rejonowego w Miechowie, który również wniósł o oddalenie skargi.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Skarga co do zasady zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z dyspozycją art. 2 ust. 1 ustawy dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843, z późn. zm.), strona może wnieść skargę o stwierdzenie przewlekłości postępowania, tj. o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. O naruszeniu prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki można mówić tylko wówczas, gdy z przyczyn leżących po stronie sądu (komornika) postępowanie w danej sprawie trwa dłużej niż jest to konieczne dla wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności i wydania merytorycznego rozstrzygnięcia (przeprowadzenia czynności egzekucyjnych), a nie wtedy, gdy długotrwałość postępowania jest wynikiem działań stron ukierunkowanych na wstrzymywanie biegu postępowania lub powodujących konieczność podejmowania przez Sąd czynności skutkujących przedłużaniem się postępowania ze względów proceduralnych. Skarga na przewlekłość postępowania może być skuteczna jedynie wówczas, jeżeli zwłoka nastąpiła na skutek działania lub bezczynności sądu (komornika). Chodzi zatem o to, aby czynności sądu (komornika) zabierały odpowiednią ilość czasu, to jest odbywały się bez zbędnej zwłoki, która wskazywałaby na bezczynność sądu (komornika) lub bezproduktywność jego działań. Dla dopuszczalności skargi istotne znaczenie ma spełnienie wymogu wniesienia jej w toku trwającego postępowania (art.5 ust.1 w/w ustawy).

Rozważając zarzuty podniesione w skardze stwierdzić należy, iż nie sposób zakwestionować stanowiska skarżącego o istnieniu przewlekłości przedmiotowego postępowania oraz braku podejmowania przez Komornika czynności wnioskowanych przez wierzyciela, których wykonanie mogło doprowadzić do znacznie szybszego zakończenia postępowania egzekucyjnego.

Na podstawie przeprowadzonej analizy akt postępowania w sprawie KM 867/12 Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

Wniosek wierzyciela M. S. o wszczęcie postępowania egzekucyjnego wpłynął do Kancelarii (...) w dniu 11 września 2012 roku. Do wniosku dołączony był tytuł wykonawczy obejmujący należność główną w wysokości 5336,79zł oraz odsetki i koszty procesu. We wniosku wierzyciel domagał się prowadzenia egzekucji z nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...), ale także ze świadczeń z tytułu ubezpieczenia społecznego (ZUS), ruchomości i praw majątkowych dłużnika znanych Komornikowi lub ustalonych przez niego w toku postępowania. W dniu 13 września 2012 roku Komornik zawiadomił o wszczęciu egzekucji z w/w nieruchomości i wezwał dłużnika do zapłaty długu. Dnia 17 września 2012 roku Komornik złożył wniosek w sądzie prowadzącym księgę wieczystą nieruchomości o dokonanie wpisu ostrzeżenia o wszczęciu postępowania egzekucyjnego. W tym samym dniu wezwał wierzyciela o zaliczkę na koszty korespondencji i zapytań do Urzędów. Zaliczka została wpłacona 16 października 2012 roku. W dniu 28 września 2012 roku Komornikowi został doręczony odpis postanowienia sądu, którym oddalono jego wniosek o wpis

do księgi wieczystej z uwagi na fakt, iż dłużnik nie był ujawniony w tej księdze jako właściciel. W dniu 18 lutego 2013 roku Komornik umorzył postępowanie z nieruchomości, o czym powiadomił wierzyciela i dłużnika. W dniu 17 maja 2013 roku Komornik przekazał akta sprawy Sądowi Rejonowemu w Miechowie, na wniosek tego Sądu, w celu dołączenia ich do akt sprawy z powództwa M. S. o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną. Akta zostały zwrócone Komornikowi 11 października 2013 roku. W dniu 7 lutego 2014 roku wierzyciel ponownie wniósł o wszczęcie egzekucji z nieruchomości objętej księgą wieczystą (...), powołując się na prawomocny wyrok, którym uznano za bezskuteczną wobec niego czynność prawną dłużnika, polegającą na zbyciu tej nieruchomości E. K.. W piśmie tym wierzyciel wezwał też Komornika o podanie aktualnego stanu sprawy i sposobów egzekucji, a także o przesłanie mu odpisów protokołów wszelkich czynności egzekucyjnych. Z kolei pismem z dnia 17 lutego 2014 roku wierzyciel wniósł o skierowanie egzekucji do sprzętów RTV i AGD znajdujących się w miejscu zamieszkania dłużniczki. Komornik w piśmie z 18 lutego 2014 roku poinformował wierzyciela, iż jego wniosek o wszczęcie egzekucji z nieruchomości nie może otrzymać prawidłowego biegu, wobec nieprzedłożenia oryginału wyroku z 30 lipca 2013 roku sygn. I C 132/13 z klauzulą wykonalności co do pkt I i stwierdzeniem prawomocności, a także ze wskazaniem, iż doręczona mu kserokopia posiada klauzulę wykonalności tylko w zakresie pkt III. W piśmie tym Komornik wezwał wierzyciela o usunięcie wskazanych braków pod rygorem zwrotu wniosku. Z kolei pismem z 25 lutego 2014 roku Komornik powiadomił wierzyciela, że w księdze wieczystej (...) jako właściciele są wpisane inne osoby niż objęte treścią wyroku stwierdzającego bezskuteczność czynności prawnej. Pismo to wierzyciel otrzymał w dniu 14 kwietnia 2014 roku. Z karty rozliczeniowej znajdującej się w aktach sprawy wynika, iż w okresie od 30 listopada 2012 roku do 21 lipca 2016 roku do sprawy nastąpiły wpłaty w wysokości 969,18zł, z czego przekazano na wierzyciela 446,11zł.

W dniu 21 czerwca 2016 roku Komornik został powiadomiony przez Sąd Okręgowy w Krakowie o wpłynięciu skargi wierzyciela na przewlekłość postępowania. W dniu 22 czerwca 2016 roku wierzyciel wniósł o wszczęcie egzekucji z rachunku bankowego oraz ze świadczeń wypłacanych przez KRUS. W dniu 22 czerwca 2016 roku Komornik dokonał zajęcia rachunku bankowego dłużniczki w (...) w K., zajęcia jej świadczeń emerytalno-rentowych w KRUS oraz zajęcia szeregu ruchomości w miejscu zamieszkania dłużniczki. Dnia 6 lipca 2016 roku Komornik otrzymał pismo z (...) w K., iż ten bank nie prowadzi rachunku dłużniczki, a w dniu 14 lipca 2016 roku pismo z KRUS informujące o wysokości świadczeń dłużniczki i wysokości kwot potrącanych na skutek zajęcia. W dniu 18 lipca 2016 roku wierzyciel wniósł o wyznaczenie terminu licytacji ruchomości dłużniczki. Komornik wyznaczył termin licytacji ruchomości na 29 sierpnia 2016 roku, określając ich wartość szacunkową na kwotę 14.200zł. W dniu 17 sierpnia 2016 roku dłużniczka spłaciła całą dochodzoną należność, wobec czego Komornik 18 sierpnia 2016 roku odwołał licytację i zakończył postępowanie egzekucyjne, ustalając jego koszty.

Analiza przebiegu niniejszego postępowania wskazuje w sposób jednoznaczny, że poza nielicznymi czynnościami związanymi z wnioskami o prowadzenie egzekucji z nieruchomości, Komornik w tej sprawie nie podejmował jakichkolwiek czynności egzekucyjnych, które mogły doprowadzić do wyegzekwowania dochodzonej należności. Należy podnieść, że wierzyciel już we wniosku egzekucyjnym domagał się prowadzenia egzekucji z ruchomości dłużniczki, jej świadczeń tytułu ubezpieczenia społecznego oraz innych przysługujących jej praw, następnie wniosek w zakresie egzekucji z ruchomości powtórzył w piśmie z 17 lutego 2014 roku. Wnioski te przez prawie 4 lata nie spotkały się z jakąkolwiek reakcją Komornika (przynajmniej akta sprawy tego nie wykazują), poza wezwaniem wierzyciela o zaliczkę na wydatki związane z uzyskaniem koniecznych informacji od właściwych urzędów. Zauważyć należy, że mimo wpłacenia przez wierzyciela żądanej przez Komornika zaliczki w wysokości 120zł, Komornik nie wystąpił z jakimkolwiek zapytaniem do żadnej instytucji. Nie podjął czynności w miejscu zamieszkania dłużniczki. Nie udzielił wierzycielowi informacji o stanie sprawy, a także nie wzywał go o podanie dalszych sposobów egzekucji, jeśli wnioskowane zdaniem Komornika, nie mogły być skuteczne. W tej sytuacji całkowicie zasadne są zarzuty podniesione w skardze, z tym zastrzeżeniem, iż Sąd Okręgowy nie jest w stanie odnieść się do kwestii prawidłowości przedłożonego przez wierzyciela tytułu do prowadzenia egzekucji z nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...), gdyż w aktach sprawy brak dokumentu w postaci wyroku z dnia 30 lipca 2013 roku, sygn. I C 132/13. Stwierdzić należy, że wszystkie czynności wskazywane przez Komornika w odpowiedzi na skargę zaistniały dopiero po otrzymaniu przez niego zawiadomienia o wniesieniu przez wierzyciela skargi na przewlekłość przedmiotowego postępowania. Ustalenie rodzaju czynności podjętych przez Komornika po dniu 21 czerwca 2016 roku i ich szybkość, musi budzić

zdziwienie, gdy weźmie się pod uwagę, że przez ponad 3,5 roku trwającego postępowania tego rodzaju czynności nie były dokonane. Nie można nie odnieść wrażenia, że nagła aktywność Komornika związana była właśnie z faktem wniesienia skargi w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku.

Zdaniem Sądu Okręgowego ustalone w tej sprawie okoliczności muszą skutkować stwierdzeniem naruszenia prawa wierzyciela do przeprowadzenia i zakończenia bez nieuzasadnionej zwłoki sprawy egzekucyjnej, którą wszczął w sprawie Km 867/12. W ocenie Sądu Okręgowego na dopuszczalność stwierdzenia przewlekłości tego postępowania nie ma wpływu fakt, iż obecnie jest już ono zakończone. Należy stwierdzić, iż niniejsza skarga została wniesiona w toku trwającego postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 867/12, zatem spełniony jest warunek określony w art. 5 ust.1 w/w ustawy. Sąd Okręgowy w składzie rozpoznającym tę skargę podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uchwale z dnia 9 stycznia 2008 roku III SPZP 1/07, OSNP 2008/13-14/205, iż skarga wniesiona na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 199, poz. 1843) w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji, o stwierdzenie przewlekłości w tym postępowaniu, powinna zostać rozpoznana merytorycznie także po zakończeniu postępowania przed tym sądem. Jakkolwiek bowiem najważniejszą funkcją skargi na przewlekłość postępowania jest zlikwidowanie opieszałości sądu (komornika) oraz spowodowanie nadania sprawie właściwego biegu, to jednak istotnym jej celem jest także funkcja kompensacyjna, która ma zapewnić stronie właściwą rekompensatę z tytułu naruszenia jej prawa do sprawiedliwego i publicznego rozpatrzenia jej sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd. Konieczność uwzględnienia obu tych funkcji skargi na przewlekłość wynika także z uzasadnienia uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2013 roku III SPZP 1/13, OSNP 2013/23-24/292.

Mając na uwadze powyższe stanowiska i funkcje skargi wniesionej w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku Sąd Okręgowy, uznał, że jakkolwiek wobec zakończenia postępowania egzekucyjnego w sprawie KM 867/12 odpadła obecnie potrzeba usunięcia opieszałości Komornika prowadzącego to postępowanie i doprowadzenia do nadania sprawie prawidłowego biegu, to jednak wciąż aktualne jest spełnienie przez nią funkcji kompensacyjnej w celu zrehabilitowania wierzycielowi istotnego naruszenia jego prawa do uzyskania w rozsądnym terminie zaspokojenia przysługującej mu wierzytelności. Z powyższych względów skarga w zakresie w jakim skarżący domagał się stwierdzenia przewlekłości postępowania musiała zostać uznana za zasadną. Dlatego też w oparciu o art. 12 ust. 2 cyt. ustawy należało stwierdzić przewlekłość postępowania objętego skargą, o czym orzeczono w punkcie I.

Zdaniem Sądu Okręgowego nie można jednak uznać, iż skarżący zasadnie domaga się przyznania kwoty 20.000zł z tytułu stwierdzonej przewlekłości postępowania. Zwrócić należy uwagę, że powyższa kwota stanowi sumę wyższą niż dochodzona w tej sprawie wierzytelność wraz z odsetkami i kosztami procesu. Tak wysoka kwota w tej sprawie utraciłaby swoją funkcję kompensacyjną z tytułu naruszenia prawa do sądu, a stanowiłaby wyłącznie źródło wzbogacenia wierzyciela, co nie jest jej istotą. W ocenie Sądu Okręgowego, uwzględniając długotrwałość stwierdzonej przewlekłości, charakter sprawy w jakiej miała ona miejsce, ale również okoliczność, iż postępowanie egzekucyjne zostało już zakończone po wyegzekwowaniu dochodzonej należności, uznać należało iż kwota w wysokości 5000zł jest adekwatna dla zrehabilitowania wierzycielowi długiego oczekiwania na przeprowadzenie oczekiwanej i żądanej egzekucji zasądzonej wierzytelności. Kwota ta wykracza poza należność główną dochodzoną w tej sprawie i stanowi realną wartość ekonomiczną w aktualnych realiach gospodarczych.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy orzekł jak w punktach I, II i III sentencji na podstawie art. 12 ust. 1, 2 i ust.4 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 z późn. zm.). O zwrocie na rzecz wierzyciela uiszczonej przez niego opłaty sądowej Sąd orzekł na podstawie art. 17 ust.3 w/w ustawy.

SSO Grzegorz Buła SSO Weronika Oklejak SSO Krystyna Dobrowolska